

Galsan Çinag

Category: Goşgular, Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar, Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Galsan Çinag GALSAN ÇINAG

Tuwa türklerinden Mongoliýaly dünýä belli ýazyjy, şahyr. pedagog, aktýor.

(Tuwa dilinde: Çinagiýn Galsan Şynykbaý ogly Çuruk Uwaa).

26.12.1944-nji ýylda Mongoliýanyň Baýölke posýologynda dogulýar.

Germaniýanyň Leýpsig uniwersitetini tamamlan G.Çinag 1968-nji ýyldan başlap, Mongoliýanyň Döwlet Uniwersitetiniň daşary ýurt dilleri bölüminde mugallym bolup işläp başlaýar. Goşgularyny mongol we nemes dillerinde ýazýar.

1981-nji ýylda nemes dilinde ýazan «Tiva tooju (taryh)» romanyndan soňra Ýewropada we dünýäniň birnäçe ýurtlarynda giňden tanalyp başlaýar. Ýazyjy gadymy türki kowumlardan bolan tuwa halkynyň gadymy filosofoýasyny, durmuşyny goşgulary, hekaýalary, romanlary arkaly ussatlyk bilen beýan edip, tuwalary dünýäde giňden tanatmagy başardy. Kyrkdan gowrak kitaby bolup, eserleri fransuz, rus, ýapon, italýan, iňlis, golland dillerine terjime edilendir. Birnäçe ýurtlarda edebiýaty öwrenijiler Galsan Çinagyň eserlerini giňden öwrenip, ýokary okuw jaýlarynyň okuw programmalaryna girizýärler. 2003-nji ýylda Russiýa Federasiýasynyň Tuwa Respublikasynyň Tuwa Sosial Ylymlar institutynyň ýörite çakylygy bilen baryp, «Türki ýazgylary» («Türktertiniň bižimel turaskaaldyry») atly ylmy konferensiýa gatnaşdy we şol ýyl 60 ýaşyny belledi. Galsan Çinag dünýä belli gyrgyz ýazyjysy Çingiz Aýtmatowyň hem ýakyn dostudyr.

♣ Goşgular kitaplary:

«Iri dyştanyr şagda»,

«Ööňnü deeskingen kokpalar»,

«Kajan-daa seni çaajiktira albadym iý»,
«Bulut ydy»,
«Hün kyzyl tölge dajy: ham algyştary»,
«Ak-Hem deegi daş kiji».

♣ Romanlary we hekaýalary:

«Doşkun hattyg oranda»,
«Ulug-Köş»,
«On çedigi hün»,
«Bedik Aldaýda çaşky şag»,
«Börü bolgaş diji-it»,
«Doýnaa»,
«Şalyň bolgaş ot»,
«Kök deer»,
«Bora çer»,
«Ak-Dag»,
«Çeerbi bolgaş bir hün»,
«Oorlatkan töl»,
«Çiňgis Hanyň haýalary»,
«Bolgaş öske-daa».

♣ Mongol dilinde çykan kitaplary:

«Çaňnyktyg şagnyň toojuzu»,
«Öle örtemçeýniň hereli bolgaş hölegýezi»,
«On aýnyň deeriniň adaanda»,
«Er kara bag»,
«Deerniň düjü».

♣ Iňlis dilinde ýazan ylmy işleri:

- *2004 All the Paths Around Your Yurt (online poetry translation from Alle Pfade um deine Jurte, 1995).
- *2004 You Will Always Be Untamable (online poetry translation from Nimmer werde ich dich zähmen können, 1996).
- *2004 Cloud Dogs (online poetry translation from Wolkenhunde, 1998).
- *2004 Oracle Stones as Red as the Sun: Songs of the Shaman

(online poetry translation from Sonnenrote Orakelsteine, 1999).

♣ Baýraklary:

*1992 Adelbert-von-Chamisso-Preis. *1995 Puchheimer Leserpreis. *2001 Heimito-von-Doderer-Preis. *2002 Bundesverdienstkreuz. Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly